

**Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου
Διοικήσεως για την πρόταση νόμου «Ο περί Συμβούλων ή Άλλων Συνεργατών
Καθορισμένων Αξιωματούχων της Δημοκρατίας (Κριτήρια Επιλογής για την
Παροχή Υπηρεσιών) και περί Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2023» και
για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμβούλων-Συνεργατών των Μελών της Κυβέρνησης
Νόμος του 2023»**

Παρόντες:

Δημήτρης Δημητρίου, πρόεδρος

Ανδρέας Θεμιστοκλέους

Ανδρέας Πασιουρτίδης

Αλεξάνδρα Ατταλίδου

Ζαχαρίας Κουλίας

Μη μέλη της επιτροπής:

Μαρίνος Μουσιούπτας

Γιώργος Λουκαΐδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως μελέτησε από κοινού τα πιο πάνω σχέδια νόμου σε επτά συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο από τις 7 Ιουνίου 2023 μέχρι τις 17 Ιανουαρίου 2024. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων αυτών κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής η Υφυπουργός παρά τω Προέδρω, εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού του ίδιου υπουργείου, του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο Γενικός Ελεγκτής, η Επίτροπος Νομοθεσίας, η Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η Γραμματέας του Υπουργικού Συμβουλίου, εκπρόσωποι της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, της Υπηρεσίας Προϋπολογισμού και Ανθρώπινου Δυναμικού της Βουλής των Αντιπροσώπων, ο πρόεδρος της Ένωσης Συντακτών Κύπρου, καθώς και εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων «Παγκύπρια Συντεχνία Δημοσίων Υπαλλήλων» (ΠΑΣΥΔΥ), «Ανεξάρτητη Συντεχνία Δημοσίων Υπαλλήλων Κύπρου» (ΑΣΔΥΚ) και «Παγκύπρια Συντεχνία ΙΣΟΤΗΤΑ».

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης των σχεδίων νόμου παρευρέθηκαν επίσης τα μέλη της επιτροπής κ. Γιώργος Κάρουλλας, Νίκος Γεωργίου, Ειρήνη Χαραλαμπίδου, Παύλος Μυλωνάς και τα μη μέλη της κ. Γιώργος Λουκαΐδης, Πανίκος Λεωνίδου και Μάριος Μαυρίδης.

Σκοπός της πρότασης νόμου, η οποία κατατέθηκε από τον κ. Γιώργο Λουκαΐδη εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις πριν από την κατάθεση από την εκτελεστική εξουσία του νομοσχεδίου, ήτοι στις 25 Μαΐου 2023, είναι η θέσπιση νομοθετικού πλαισίου το οποίο διέπει την επιλογή συμβούλων ή άλλων συνεργατών από αξιωματούχους της Δημοκρατίας για την εξασφάλιση συμβουλευτικών, εξειδικευμένων ή άλλου είδους υποστηρικτικών υπηρεσιών, εφόσον τούτο κρίνεται αναγκαίο ή σκόπιμο. Η προτεινόμενη ρύθμιση αφορά ειδικότερα στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τους υπουργούς, τους υφυπουργούς, τον Κυβερνητικό Εκπρόσωπο και κάθε πρόσωπο το οποίο διορίζεται με πράξη του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Ειδικότερα, η πρόταση νόμου καθορίζει τα κριτήρια επιλογής συμβούλων-συνεργατών και στο πλαίσιο αυτό τα ελάχιστα αναγκαία ακαδημαϊκά ή άλλα επαγγελματικά προσόντα και/ή επαγγελματική πείρα τα οποία θα λαμβάνονται υπόψη κατά την επιλογή των συμβούλων ή των συνεργατών.

Σκοπός του νομοσχεδίου είναι η θέσπιση νομοθετικού πλαισίου το οποίο ρυθμίζει τη διαδικασία σύναψης σύμβασης απασχόλησης ιδιωτικού δικαίου μεταξύ των μελών της κυβέρνησης, ήτοι του Προέδρου της Δημοκρατίας, των υπουργών, των υφυπουργών ή του Κυβερνητικού Εκπροσώπου, και φυσικών προσώπων ως συμβούλων-συνεργατών για υποβοήθηση του έργου τους στη βάση συγκεκριμένων κριτηρίων, με ανώτατο όριο τη διάρκεια της θητείας της εκάστοτε κυβέρνησης ή της θητείας του εκάστοτε μέλους της κυβέρνησης, ανάλογα με την περίπτωση και τηρουμένων των όρων που περιλαμβάνονται στην εν λόγω σύμβαση. Περαιτέρω, με τον προτεινόμενο νόμο

διασφαλίζεται ότι δεν δημιουργείται δημοσιούπαλληλική σχέση μεταξύ των δύο μερών της συμφωνίας και ότι αποτρέπεται το ενδεχόμενο μετατροπής των συμβάσεων απασχόλησης συμβούλων-συνεργατών σε συμβάσεις απασχόλησης αορίστου χρόνου.

Ειδικότερα, αναφορικά με τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια που πρέπει να πληρούνται για την απασχόληση συμβούλου-συνεργάτη σύμφωνα με τις πρόνοιες του νομοσχεδίου προβλέπεται ότι ο εν λόγω σύμβουλος-συνεργάτης πρέπει:

1. να είναι πολίτης της Δημοκρατίας ή άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και να έχει τη συνήθη και νόμιμη διαμονή του στη Δημοκρατία,
2. να έχει συμπληρώσει το εικοστό πρώτο έτος της ηλικίας του,
3. να κατέχει τίτλο σπουδών πανεπιστημιακού επιπέδου, αναγνωρισμένο στη Δημοκρατία,
4. να διατηρεί λευκό ποινικό μητρώο, με έκδοση πιστοποιητικού από τον Αρχηγό Αστυνομίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 του περί Αστυνομίας Νόμου,
5. να έχει εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις ή να έχει απαλλαγεί νομίμως από αυτές, προκειμένου περί άρρενος,
6. να μην έχει συγγένεια μέχρι τρίτου βαθμού, εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, με το μέλος της κυβέρνησης με το οποίο συνυπογράφεται η σύμβαση απασχόλησης και
7. να μην έχει απολυθεί ή να μην έχουν τερματιστεί οι υπηρεσίες του στο παρελθόν από τη δημόσια υπηρεσία ή οποιαδήποτε υπηρεσία ή οργανισμό δημόσιου δικαίου της Δημοκρατίας ή της ΕΕ ή οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους της ΕΕ λόγω πειθαρχικού παραπτώματος.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της κατ' άρθρον συζήτησης των σχεδίων νόμου η επιτροπή αποφάσισε να εξετάσει τις πρόνοιες του νομοσχεδίου και, όπου κρίνει σκόπιμο, να ενσωματώσει στο κείμενό του πρόνοιες της πρότασης νόμου.

Η Υφυπουργός παρά τω Προέδρω ανέφερε ότι, έχοντας υπόψη την ακολουθητέα πρακτική, η οποία καθορίστηκε με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 78.396, ημερομηνίας 17 Δεκεμβρίου 2015, από το 2016 περιλαμβάνεται πρόνοια στον ετήσιο κρατικό προϋπολογισμό για πιστώσεις που αφορούν στην απασχόληση συμβούλων-συνεργατών. Σημείωσε ότι ο προτεινόμενος νόμος αφενός επιδιώκει τη νομική κατοχύρωση της σύμβασης που υπογράφεται μεταξύ των συμβαλλομένων, η οποία διέπεται από συγκεκριμένα κριτήρια και προϋποθέσεις εργοδότησης, κατ' αναλογίαν, ει δυνατόν, των όσων ισχύουν για την απασχόληση κοινοβουλευτικών συνεργατών και αφετέρου στοχεύει στη διασφάλιση της αποτροπής δημιουργίας δημοσιοϋπαλληλικής σχέσης μεταξύ των δύο μερών, ώστε ο σύμβουλος-συνεργάτης να μην αποκτά δικαίωμα καθεστώτος εργοδοτούμενου αορίστου χρόνου. Περαιτέρω ανέφερε ότι, λόγω της ανάδειξης επιμέρους προβλημάτων σε σχέση με τις πρόσφατες προσλήψεις συμβούλων-συνεργατών, η κυβέρνηση αποφάσισε την προώθηση του υπό αναφορά νομοσχεδίου, τη σύνταξη του οποίου ανέλαβε η Επίτροπος Νομοθεσίας σε συνεργασία με τον Γενικό Ελεγκτή.

Στο πλαίσιο της συζήτησης που διεξήχθη επί των προνοιών του νομοσχεδίου την επιτροπή απασχόλησαν κυρίως τα ακόλουθα:

1. Κατά πόσο η σύναψη σύμβασης απασχόλησης ιδιωτικού δικαίου μεταξύ προσώπου που ενεργεί ως σύμβουλος-συνεργάτης και του ετέρου μέλους της κυβέρνησης ενδεχομένως να δημιουργήσει στο μέλλον αξιώσεις των ενδιαφερόμενων προσώπων για μετατροπή της σύμβασής τους σε συμβάσεις απασχόλησης αορίστου χρόνου μετά την παρέλευση τριάντα μηνών από τη σύναψη της σύμβασης βάσει των προβλεπόμενων προνοιών στην οικεία εθνική νομοθεσία.
2. Κατά πόσο το μέλος της κυβέρνησης θα έχει το δικαίωμα απασχόλησης συμβούλου-συνεργάτη με ειδικά καθήκοντα.

3. Η ανάγκη για τον εκ των προτέρων καθορισμό του ακριβούς αριθμού συμβούλων-συνεργατών για κάθε υπουργείο και υφυπουργείο, όπως και το αντίστοιχο ύψος των απαιτούμενων πιστώσεων στον κρατικό προϋπολογισμό.
4. Η συμπερίληψη του όρου «απολαβές» και της ερμηνείας του, καθώς και η σχετική πρόνοια για καταβολή τους, αφού προηγουμένως γίνουν αποκοπές κοινωνικών ασφαλίσεων, καθώς και οποιεσδήποτε άλλες νόμιμες αποκοπές. Ειδικότερα, η εν λόγω πρόνοια, σύμφωνα με την οποία η Δημοκρατία καταβάλλει ποσοστό εισφορών στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, στο Ταμείο Πλεονάζοντος Προσωπικού, καθώς και στο Ταμείο Ασφάλισης Υγείας του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓΕΣΥ) και εισφορές που αφορούν την πρόνοια για παραχώρηση άδειας ανάπαυσης και ασθενείας, δεν ενισχύει τη θέση ότι δεν δημιουργείται εργοδοτική σχέση, με ενδεχόμενο αποτέλεσμα οι προτεινόμενες ρυθμίσεις να δημιουργούν σχέση εργοδότη-εργοδοτούμενου.
5. Η ανάγκη εισαγωγής πρόνοιας στο κείμενο του νομοσχεδίου, ώστε να καθοριστεί ο εξ αίματος ή εξ αγχιστείας βαθμός συγγένειας του συμβούλου-συνεργάτη με άλλο εν ενεργεία μέλος της κυβέρνησης.
6. Η ανάγκη προσθήκης μεταβατικής διάταξης στο κείμενο του νομοσχεδίου, ώστε να μην τερματιστούν οι υπηρεσίες προσώπων που εκτελούν επί του παρόντος καθήκοντα συμβούλου-συνεργάτη και πληρούν τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια που καθορίζονται στις διατάξεις αυτού, αλλά να συνεχίσει η εκτέλεση των καθηκόντων τους μέχρι τη λήξη της θητείας του μέλους της κυβέρνησης με το οποίο έχουν συμβληθεί.
7. Η δυνατότητα μέλους της κυβέρνησης να προσλαμβάνει πρόσωπα για εξειδικευμένες υπηρεσίες οι οποίες δύναται να παρασχεθούν από υφιστάμενο προσωπικό της δημόσιας υπηρεσίας.

8. Τα προσόντα και/ή τα κριτήρια για την απασχόληση δημοσιογράφων και/ή λειτουργών τύπου ως συμβούλων τύπου των μελών της κυβέρνησης.
9. Κατά πόσο δύναται να καθοριστεί ανώτατο όριο πιστώσεων στον κρατικό προϋπολογισμό, οι οποίες σύμφωνα με τις πρόνοιες του προτεινόμενου νόμου δεν μπορεί να είναι μικρότερες των είκοσι πέντε χιλιάδων ευρώ (€25.000) για έκαστο σύμβουλο-συνεργάτη.

Ο εισηγητής της πρότασης νόμου τόνισε την ανάγκη νομοθετικής ρύθμισης της πρόσληψης συμβούλων-συνεργατών από μέλη της κυβέρνησης και αναφέρθηκε στη σημασία της διασφάλισης ότι τέτοιοι διορισμοί τερματίζονται με την αποχώρηση του μέλους της κυβέρνησης από το αξίωμα το οποίο υπηρετεί, την ανάγκη για καθορισμό κριτηρίων σε σχέση με τα ακαδημαϊκά προσόντα που πρέπει να κατέχουν οι σύμβουλοι-συνεργάτες, την απαγόρευση απασχόλησης συγγενικών με τα μέλη της κυβέρνησης προσώπων, καθώς και τον καθορισμό ανώτατων απολαβών των συμβούλων-συνεργατών.

Ο Γενικός Ελεγκτής δήλωσε ότι, αν και δεν φέρει ένσταση στην προώθηση του νομοσχεδίου, η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε αξιωματούχους δύναται να γίνει βάσει των διατάξεων του νόμου που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις. Περαιτέρω, εισηγήθηκε την εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής του προτεινόμενου νόμου των υπηρεσιών για την εκτέλεση καθηκόντων ιδιαιτέρας γραμματέως και την επιλογή του γραμματειακού προσωπικού από το εναλλάξιμο προσωπικό που υπηρετεί στον δημόσιο τομέα.

Η Γραμματέας του Υπουργικού Συμβουλίου τόνισε τη σημασία του προσωρινού και ιδιαίτερου έργου των μελών της κυβέρνησης, καθώς και τη σημασία της συνεργασίας των μελών αυτών με πρόσωπα που χαίρουν της απόλυτης εμπιστοσύνης τους. Συναφώς, υπογράμμισε ότι τόσο ο καθορισμός του ανώτατου ποσού των απαιτούμενων πιστώσεων

στον κρατικό προϋπολογισμό για την καταβολή των απολαβών όσο και ο καθορισμός αριθμού συμβούλων-συνεργατών θέτουν περιορισμούς στο μέλος της κυβέρνησης στην επιλογή του κατάλληλου συμβούλου-συνεργάτη.

Η διευθύντρια της Υπηρεσίας Προϋπολογισμού και Ανθρώπινου Δυναμικού της Βουλής των Αντιπροσώπων κατέθεσε στην επιτροπή σχετικό σημείωμα στο οποίο περιλαμβάνεται εισήγηση για περίληψη προνοιών στο κείμενο του νομοσχεδίου, έτσι ώστε να καθορίζονται το μέγιστο ύψος δαπάνης που αφορά τις απολαβές και ο μέγιστος αριθμός συμβούλων-συνεργατών. Συναφώς, επισήμανε ότι αναφορικά με τις απολαβές των συμβούλων-συνεργατών των μελών της κυβέρνησης, παρά το ότι για τα πλείστα υπουργεία περιλαμβάνεται πρόνοια στον ετήσιο κρατικό προϋπολογισμό για ποσό ύψους €62.000, παρατηρείται διαφοροποίηση του εν λόγω ποσού είτε μέσω μεταφοράς πιστώσεων κατά τη διάρκεια του έτους είτε στο πλαίσιο ετοιμασίας του κρατικού προϋπολογισμού για το επόμενο οικονομικό έτος.

Η Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα σε σχετικά σημειώματά της πρότεινε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Τον καθορισμό για σκοπούς διαφάνειας και νομιμότητας της διαδικασίας επεξεργασίας και του τρόπου ελέγχου των προσόντων του συμβούλου-συνεργάτη από το μέλος της κυβέρνησης, προς επαλήθευση της αυθεντικότητας των σχετικών εγγράφων ή και κατατεθέντων στοιχείων μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών με άλλες αρμόδιες αρχές.
2. Την επανεξέταση στη βάση της αρχής της αναλογικότητας της ανάγκης της συλλογής των πληροφοριών που αφορούν στην τυχόν συμμετοχή συζύγων ή συμβίων ή/και τέκνων του συμβούλου-συνεργάτη στο κεφάλαιο ή στη διοίκηση επιχείρησης, ώστε η εν λόγω πρόνοια να συνάδει με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης}

Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΓΚΔΠ).

3. Την ανάγκη συμμόρφωσης με τις διατάξεις του ΓΚΔΠ και του περί της Προστασίας των Φυσικών Προσώπων Έναντι της Επεξεργασίας των Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Ελεύθερης Κυκλοφορίας των Δεδομένων αυτών Νόμου όσον αφορά την τήρηση μητρώου για σκοπούς καταχώρισης των συμβάσεων απασχόλησης.
4. Την ανάγκη διασφάλισης ότι τα προσωπικά δεδομένα των συμβούλων-συνεργατών που θα δημοσιεύονται αφορούν μόνο στα απολύτως απαραίτητα στοιχεία, δηλαδή ονοματεπώνυμο, απολαβές και κατοχή ακαδημαϊκού τίτλου σχετικού με τα καθήκοντα της θέσης.
5. Την αναδιτύπωση της πρόνοιας που αφορά στην υποχρέωση του συμβούλου-συνεργάτη να ενημερώνει το μέλος της κυβέρνησης πριν από την υπογραφή της σύμβασης απασχόλησης για τυχόν συμμετοχή αυτού και του συζύγου ή συμβίου ή συντρόφου ή τέκνων του στο κεφάλαιο ή στη διοίκηση επιχειρήσεων, ώστε να αποσαφηνίζεται ο βαθμός της εν λόγω συμμετοχής.

Ο πρόεδρος της Ένωσης Συντακτών Κύπρου ανέφερε ότι υφίσταται ένα ζήτημα που αφορά ειδικά τους συμβούλους τύπου, για το οποίο πρέπει να γίνει ειδική ρύθμιση με δεδομένο ότι για περισσότερο από είκοσι χρόνια δεν υπήρχαν πανεπιστημιακού επιπέδου δημοσιογραφικές σχολές ούτε στην Κύπρο ούτε στην Ελλάδα. Συναφώς, ανέφερε ότι υπάρχει μια συγκεκριμένη ομάδα πενήντα περίπου δημοσιογράφων οι οποίοι αποκλείονται από τη διεκδίκηση συναφών θέσεων, λόγω του ότι, ενώ έχουν μακρά εγνωσμένη επαγγελματική πείρα σε θέματα δημοσιογραφίας, δεν κατέχουν τίτλο σπουδών πανεπιστημιακού επιπέδου. Ειδικότερα, εισηγήθηκε την εισαγωγή πρόνοιας

στο κείμενο του νομοσχεδίου, ώστε ως κριτήριο για την επιλογή συμβούλου τύπου να προστεθεί διαζευκτικά η δεκαετής πείρα στον δημοσιογραφικό κλάδο.

Οι εκπρόσωποι των συντεχνιών «ΠΑΣΥΔΥ», «ΑΣΔΥΚ» και «ΙΣΟΤΗΤΑ» συμφώνησαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου και διαβεβαίωσαν ότι η δημόσια υπηρεσία διαθέτει αξιόλογο προσωπικό για την εκτέλεση καθηκόντων συμβούλου-συνεργάτη, εκτός εάν πρόκειται για κάλυψη αναγκών για τις οποίες απαιτείται εξειδικευμένη γνώση, έτσι που να αποτρέπονται φαινόμενα κατάχρησης και νεποτισμού και ταυτόχρονα να μη δημιουργούνται υπαλληλική σχέση μεταξύ κρατικού αξιωματούχου και επιλεγέντος προσώπου και συνακόλουθα αξιώσεις απόκτησης καθεστώτος μόνιμης εργοδότησης στη δημόσια υπηρεσία από τέτοια πρόσωπα.

Σε σχέση με τα ζητήματα τα οποία προέκυψαν κατά τη συζήτηση των δύο πιο πάνω σχεδίων νόμου, η γενική διευθύντρια της Βουλής, ενεργώντας από μέρους του εισηγητή της πρότασης νόμου, απέστειλε επιστολή προς τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, διατυπώνοντας σε αυτή τα ζητήματα που εγέρθηκαν από την επιτροπή και ζητώντας από τον ίδιο, ως νομικό σύμβουλο της Δημοκρατίας, να καταθέσει τις απόψεις του επί των διαμφισβητούμενων σημείων, επ' ωφελεία της ορθής νομοθέτησης, λαμβανομένης υπόψη της φιλοσοφίας επί του θέματος βάσει της οποίας οι σύμβουλοι των αξιωματούχων πρέπει να πληρούν ορισμένα ελάχιστα κριτήρια επιλογής για τον συγκεκριμένο σκοπό, ταυτόχρονα δε να μη δημιουργείται σχέση εργοδότη-εργοδοτούμενου η οποία να δημιουργεί μελλοντικές αξιώσεις απόκτησης από τον εργοδοτούμενο του καθεστώτος εργοδοτούμενου αορίστου χρόνου. Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, απαντώντας γραπτώς στα ζητήματα που διατυπώθηκαν στην εν λόγω επιστολή, σημείωσε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Σε σχέση με τις πτυχές του νομοσχεδίου οι οποίες πιθανόν να ερμηνευτούν κατά τρόπο που να παραχωρούν σε μελλοντικούς συμβούλους-συνεργάτες το δικαίωμα

διεκδίκησης του καθεστώτος εργοδοτούμενου αορίστου χρόνου, σύμφωνα με σχετική νομολογία, στο νομοσχέδιο έχουν εισαχθεί πρόνοιες με τις οποίες επιδιώκεται να διασφαλιστεί ότι ο σύμβουλος-συνεργάτης γνωρίζει εξ υπαρχής ότι η σύμβαση έχει ημερομηνία λήξης και οι ανάγκες που καλείται να καλύψει είναι προσωρινού χαρακτήρα, με μέγιστη χρονική περίοδο τα πέντε έτη, χωρίς το δικαίωμα ανανέωσης της σύμβασης. Σε αντίθετη περίπτωση, όπως αναφέρεται στη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), «στη σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου η λύση της σχετικής εργασίας επέρχεται λόγω γεγονότος προβλέψιμου ήδη κατά την κατάρτιση της σύμβασης, ενώ στη σύμβαση αορίστου διάρκειας η λύση δεν επέρχεται μόνο αιφνιδίως, αλλά και για λόγο μη προβλέψιμο εκ των προτέρων».

2. Αναφορικά με τη δυνατότητα σύναψης σύμβασης παροχής υπηρεσιών για απασχόληση εξειδικευμένου συμβούλου με τον οποίο θα συμβληθεί ο εκάστοτε Πρόεδρος της Δημοκρατίας, αυτή ήδη προβλέπεται στο υπό αναφορά νομοσχέδιο και δεν αποτελεί παράγοντα που να ενισχύει το επιχείρημα ότι η εν λόγω σύμβαση δυνατόν να καταστήσει τον υπό αναφορά σύμβουλο εργοδοτούμενο αορίστου χρόνου.
3. Το ύψος των απαιτούμενων πιστώσεων στον ετήσιο κρατικό προϋπολογισμό είναι ζήτημα που θα περιλαμβάνεται στον κρατικό προϋπολογισμό εκάστου έτους και ο μέγιστος αριθμός συμβούλων-συνεργατών που δύναται να απασχολεί ένας αξιωματούχος δυνατόν να προβλέπεται είτε σε απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου είτε στο εν λόγω νομοσχέδιο, νοουμένου ότι έχει ληφθεί προς τούτο σχετική πολιτική απόφαση.

4. Η περίοδος δοκιμασίας, όπως αυτή προβλέπεται στις διατάξεις του περί Τερματισμού Απασχολήσεως Νόμου, προκαθορίζει το πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των μερών και περιορίζει πιθανές διεκδικήσεις έναντι του εργοδότη.
5. Η τήρηση προϋποθέσεων και η προσκόμιση δικαιολογητικών προάγουν τη διαφάνεια και τον ομοιόμορφο καθορισμό παραμέτρων που ο αξιωματούχος πρέπει να λαμβάνει υπόψη κατά την επιλογή συμβούλου-συνεργάτη και δεν ενισχύουν οποιαδήποτε πιθανή διεκδίκηση καθεστώτος αορίστου χρόνου από πλευράς του συμβούλου-συνεργάτη.
6. Η απαγόρευση στον σύμβουλο-συνεργάτη να έχει άλλη απασχόληση αποσκοπεί στη διασφάλιση ότι το πρόσωπο αυτό δεν θα ασχολείται με εργασία η οποία ενδεχομένως να συγκρούεται με τα καθήκοντα που εκτελεί ως σύμβουλος-συνεργάτης και εν πάση περιπτώσει δεν πρέπει να απομονωθεί η εν λόγω πρόνοια στο κείμενο του νομοσχεδίου ως πρόνοια που επιτρέπει τη διεκδίκηση καθεστώτος εργοδοτούμενου αορίστου χρόνου.
7. Η πρόνοια που αφορά στην ανάγκη τήρησης της εμπιστευτικότητας κρίνεται αναγκαία, καθότι διασφαλίζεται με αυτήν ότι ο σύμβουλος-συνεργάτης τόσο κατά τη διάρκεια της πενταετούς απασχόλησής του όσο και μετά τη λήξη της περιόδου αυτής δεν θα αποκαλύπτει σε τρίτο πρόσωπο οποιεσδήποτε πληροφορίες απέκτησε κατά την απασχόλησή του.
8. Αναφορικά με τη συμπερίληψη του όρου «απολαβές» και τη σχετική πρόνοια για καταβολή τους, αφού προηγουμένως γίνουν αποκοπές κοινωνικών ασφαλίσεων και οποιεσδήποτε άλλες νόμιμες αποκοπές, την πρόνοια ότι η Δημοκρατία καταβάλλει τις εισφορές, κατά το καθοριζόμενο ποσοστό, στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, στο Ταμείο Πλεονάζοντος Προσωπικού, στο Ταμείο Ασφάλισης Υγείας του ΓΕΣΥ, καθώς και την παραχώρηση άδειας ανάπαυσης βάσει των διατάξεων του περί

Ετησίων Αδειών μετ' Απολαβών Νόμου, εφόσον το υπό συζήτηση νομοσχέδιο αλλάζει τη μέχρι σήμερα πρακτική που ακολουθείτο και οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών αντικαθίστανται από συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου, συνακόλουθα τόσο ο εργοδότης όσο και ο εργοδοτούμενος οφείλουν να καταβάλλουν όλες τις νόμιμες αποκοπές ένεκα της νέας σχέσης που δημιουργείται. Συνεπώς, η πιο πάνω σχέση δεν ενισχύει τη θέση ότι με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις ενδέχεται να δημιουργείται σχέση εργοδότη-εργοδοτούμενου.

Σημειώνεται ότι η επιτροπή, για σκοπούς ορθής νομοθέτησης και διασφάλισης του δημόσιου συμφέροντος, ζήτησε την ανάθεση της μελέτης του κειμένου των σχεδίων νόμου σε νομικό σύμβουλο της Βουλής και την υποβολή των απόψεών του, ώστε να αποκλειστεί το ενδεχόμενο μελλοντικής αξίωσης απόκτησης από τον σύμβουλο-συνεργάτη κρατικού αξιωματούχου του καθεστώτος εργοδοτούμενου αορίστου χρόνου.

Στη σχετική γνωμάτευση η οποία κατατέθηκε στην επιτροπή το δικηγορικό γραφείο «Χρυσ αφίνης & Πολυβίου ΔΕΠΕ», παραπέμποντας σε σύγγραμμα του Εργατικού Δικαίου της Κύπρου, ανέλυσε τα στοιχεία εκείνα που διαφοροποιούν μία «σύμβαση εργασίας» από μία «σύμβαση παροχής υπηρεσιών». Ειδικότερα, στην εν λόγω γνωμάτευση διατυπώθηκαν σχετικές παρατηρήσεις επί του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, το οποίο, μεταξύ των δύο σχεδίων νόμων, κρίθηκε από το δικηγορικό γραφείο ως η καταλληλότερη επιλογή για τη ρύθμιση του θέματος. Οι παρατηρήσεις του εν λόγω δικηγορικού γραφείου συνοψίζονται ως ακολούθως:

1. Η σύμβαση απασχόλησης που συνομολογείται μεταξύ του μέλους της κυβέρνησης και του συμβούλου-συνεργάτη λήγει αυτοδικαίως, μόλις το μέλος της κυβέρνησης παύσει να έχει την ιδιότητά του ή όταν παρέλθει η πενταετής περίοδος της θητείας της κυβέρνησης.

2. Η σύμβαση απασχόλησης δεν δύναται να αντικατασταθεί, να ανανεωθεί ή να επεκταθεί.
3. Η σύμβαση απασχόλησης δεν δημιουργεί οποιαδήποτε δημοσιοϋπαλληλική σχέση ούτε προκύπτουν άλλα χρηματικής φύσεως δικαιώματα ή υποχρεώσεις, περιλαμβανομένων οποιωνδήποτε μισθολογικών ή συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων, πέραν αυτών που προκύπτουν από τη σύμβαση απασχόλησης, και σε καμία περίπτωση δεν δύναται η εν λόγω σύμβαση να μετατραπεί σε σύμβαση αορίστου χρόνου. Επιπλέον, η σύμβαση απασχόλησης δεν δημιουργεί οποιαδήποτε σχέση εργοδότη-εργοδοτούμενου με την Κυπριακή Δημοκρατία.
4. Οι απολαβές και οι εισφορές που αναφέρονται στις πρόνοιες του νομοσχεδίου που αφορούν στις κοινωνικές ή/και άλλες νόμιμες υποχρεώσεις, που καταβάλλονται από το μέλος της κυβέρνησης, ενδεχομένως να ενισχύουν τυχόν επιχείρημα ότι η Κυπριακή Δημοκρατία έχει το καθεστώς του εργοδότη έναντι του συμβούλου-συνεργάτη.

Καταληκτικά, σύμφωνα με την πιο πάνω γνωμάτευση, νοουμένου ότι θα τύχουν τροποποιήσεων οι σχετικές πρόνοιες, ως οι παρατηρήσεις στην παράγραφο τέσσερα (4) πιο πάνω, στο ισοζύγιο των πιθανοτήτων το νομοσχέδιο διασφαλίζει ότι η σύμβαση απασχόλησης ορισμένου χρόνου που συνομολογείται μεταξύ του μέλους της κυβέρνησης και του συμβούλου-συνεργάτη δεν δύναται να μετατραπεί σε σύμβαση αορίστου χρόνου.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, η επιτροπή, σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας και το Υπουργείο Οικονομικών, προέβη σε αναθεώρηση του κειμένου του νομοσχεδίου, επιφέροντας σε αυτό τροποποιήσεις στη βάση των εισηγήσεων των μελών της. Ειδικότερα, στο αναθεωρημένο κείμενο επήλθαν τροποποιήσεις που αφορούν μεταξύ άλλων στα ακόλουθα:

1. Την παροχή δυνατότητας απόκτησης λευκού ποινικού μητρώου από αντίστοιχη αρχή κράτους μέλους της ΕΕ, σε περίπτωση που ο υποψήφιος σύμβουλος-συνεργάτης είναι πολίτης κράτους μέλους της ΕΕ.
2. Την αναγνώριση τίτλου πανεπιστημιακού επιπέδου σε κράτος μέλος της ΕΕ, σε περίπτωση που ο υποψήφιος σύμβουλος-συνεργάτης απέκτησε το εν λόγω ακαδημαϊκό προσόν σε κράτος μέλος της ΕΕ από όπου κατάγεται.
3. Τη μη ύπαρξη πρώτου βαθμού συγγένειας, εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, του συμβούλου-συνεργάτη με άλλο μέλος της κυβέρνησης από αυτό με το οποίο έχει υπογράψει σύμβαση.
4. Την τήρηση στο μητρώο στο οποίο θα καταχωρίζονται οι συμβάσεις απασχόλησης για τη χρονική διάρκεια της ισχύος των εν λόγω συμβάσεων απασχόλησης, καθώς και για περίοδο έως και δύο έτη μετά τη λήξη ή τον τερματισμό τους.
5. Την τήρηση των ανακοινώσεων που δημοσιοποιούνται στην ιστοσελίδα της Διοίκησης Προεδρίας της Δημοκρατίας οι οποίες περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στην ιστοσελίδα της Διοίκησης Προεδρίας για το σύνολο της χρονικής διάρκειας της ισχύος της σύμβασης απασχόλησης, καθώς και για περίοδο έως δύο έτη μετά τη λήξη ή τον τερματισμό της.
6. Την αποσαφήνιση των προνοιών που αφορούν στην υποχρέωση του συμβούλου-συνεργάτη να ενημερώνει το μέλος της κυβέρνησης με το οποίο θα συμβληθεί για τυχόν συμμετοχή του ιδίου, του συζύγου, του συμβίου ή των τέκνων του στο κεφάλαιο ή στη διοίκηση επιχειρήσεων, ώστε να διευκρινίζεται ο βαθμός της εν λόγω συμμετοχής.
7. Την πρόνοια ώστε να καθίσταται ποινικό αδίκημα η παραβίαση των διατάξεων που αφορούν στη δέσμευση του συμβούλου-συνεργάτη για τήρηση εμπιστευτικότητας και, σε περίπτωση καταδίκης του, να υπόκειται σε χρηματική ποινή που δεν

υπερβαίνει το χρηματικό ποσό των δέκα χιλιάδων ευρώ (€10.000) ή σε ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει το ένα έτος ή/και στις δύο αυτές ποινές. Επιπροσθέτως, τον τερματισμό των υπηρεσιών του εν λόγω συμβούλου-συνεργάτη άμεσα και την υποχρέωσή του να παραδώσει στο μέλος της κυβέρνησης όλα τα έγγραφα που κατέχει κατά τη δεδομένη χρονική στιγμή.

8. Την κατοχή από πρόσωπο το οποίο συνάπτει σύμβαση απασχόλησης για παροχή υπηρεσιών σε θέματα επικοινωνίας ή δημόσιων σχέσεων αναγνωρισμένου τίτλου σπουδών σε συναφές πεδίο ή διπλώματος στη δημοσιογραφία από εγγεγραμμένο στο μητρώο του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας ίδρυμα ανώτερης εκπαίδευσης που να έχει πιστοποιηθεί από τον Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης ή άλλου επαγγελματικού τίτλου και εικοσαετούς εγνωσμένης επαγγελματικής πείρας σε θέματα δημοσιογραφίας, επικοινωνίας, δημόσιων σχέσεων ή χειρισμού ιστοσελίδας και μέσων κοινωνικής δικτύωσης και επιπροσθέτως ευρείας γνώσης των κυπριακών και ξένων μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Τα εν λόγω κριτήρια και προϋποθέσεις για την απασχόληση προσώπων, προκειμένου να παρέχουν τις προαναφερόμενες υπηρεσίες, ισχύουν μέχρι την 28^η Φεβρουαρίου 2033.

Επιπροσθέτως, η επιτροπή επέφερε στο κείμενο του νομοσχεδίου πρόσθετες τροποποιήσεις, με σκοπό την περαιτέρω διασαφήνιση των προνοιών του, καθώς και νομοτεχνικές βελτιώσεις.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί του νομοσχεδίου, όπως αυτό έχει αναθεωρηθεί, κατά τη συζήτησή του στην ολομέλεια του σώματος.

Σημειώνεται ότι, σε περίπτωση που το υπό αναφορά νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο, θα τιτλοφορείται ως «Ο περί Συμβούλων-Συνεργατών των Μελών της Κυβέρνησης Νόμος του 2024», ενώ η υπό αναφορά πρόταση νόμου αποσύρεται.

12 Φεβρουαρίου 2024

Αρ. Φακ.: 23.02.064.045-2023
23.01.064.074-2023

ΜΣ/ΡΠ,ΑΓ/ΜΓ